

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Nov vir obč. dohodkov.

(Pise dr. Karl Triller.)

II.

Bilo je dne 16. septembra 1904, ko je na 3. nemško-avstr. »Städte-tag« v Toplicah-Sanovem dr. Arthur Hauser razvil program nemških »Bodenreformerjev« ter zahteval uveljavljanje poglavitnih točk istega tudi v Avstriji. Zborovalci so sprejeli izvajanja referenta »z burnim odobravanjem« ter takoj izvolili poseben odsek, ki naj išče pravo pot, »dass der Grund und Boden, diese Grundlage aller nationalen Existenz unter ein Recht gestellt werde, das seinen Gebrauch als Werk- und Wohnstätte befördert, das jeden Missbrauch mit ihm ausschliesst, und das die Wertsteigerung, die er ohne Arbeit des Einzelnen erhält, möglichst dem Volksganzen nutzbar macht.« — Citiral sem nalašč dobesedno besede poročevalca dr. Hauserja, ker je v tem stavku obsežen izredno precizno glavni program »Bodenreformerjev«, uporaben posebno tudi na naše razmere. In to rečem in trdim z mirno vestjo: da je bila Ljubljana ob potresu »bodenreformerske«, bi bila ob čina svoje dohodke zgolj na stroške posameznih spekulantov in na blagor celemu prebivalstvu potrojila, tako da bi se danes lahko igraje odzivala vsem svojim socialnim dolžnostim. — Dokaz za to pogumno trditev hočem doprinesiti s kratko obrazložitvijo »bodenreformerske« teženj. Najlaglje razumljivo bo bistvo teh teženj ob roki sledečega Damaschejevega zgodovinskega eksperimenta: Okoli l. 1820. je kupil kmet Kilian v Schöbergu pri Berlinu njivo za 8100 mark in to njivo so prodali njegovi potomci 50 let pozneje za šest milijonov mark. Od kod to veličansko povišanje vrednosti? Mari jo je povzročila rodbina Kilian s svojim delom, s svojimi investicijami? Ne, zgodilo se je to brez

sodelovanja in morda celo proti volji lastnika. Berlin se je razširil, postal je svetovno mesto. Kilianova njiva pa stavbni teren. Vsi državniki, ki so s svojo modro politiko ustvarjali veliko in svobodno Nemčijo, vsi vojskovodje, ki so smagovali za domovino v slavnih bitkah, vsak vojak, ki je v službi domovine krvavel v teh bitkah, vsak izumitelj, ki je otvoril industriji novo polje, tvorničarji, trgovci, umetniki, učenjaki — vsi, ki so bili deležni velike renesance nemškega naroda, vsi ti so sodelovali, da je vrednost Kilianove njive poskočila od 8100 mark na šest milijonov mark. In vendar je celi ta ogromni dobiček vtaknila v žep enasama rodbina ter je obogatela ob produktu dolgotrajnega dela celokupnosti. — In tako je povsod, tako je zlasti tudi v naši popotresni Ljubljani. Otvorili so se po potresu novi trgi, nove ulice in zemljiščem, ležečim ob takih novih trgih in ulicah se je brez najmanjšega prizadevanja lastnikov vrednost hipoma potrojila, včasih celo podestorila. Pravi pravcati šolski eksperiment za to nam podaja novi del mesta ob justični palači, kjer so se v zadnjih desetih letih malovredni travniki spremenili v dragocena stavbišča, katerim vrednost še vedno narašča ter bo naraščala še intenzivneje, ko bo predrti Miklošičeva cesta do kolodvora. In to brez najmanjšega truda in prizadevanja, brez najmanjše zasluge dotičnih lastnikov. Po čigavi zaslugi torej? Zgolj po zaslugi celokupnosti, organizovani in reprezentovani predvsem v občini, in v širšem pomenu tudi v državi in deželi. Otvoritev vsake nove ulice, naprava novega javnega trga, vpeljava cestne železnice itd. itd., vse to na stroške celokupnosti in v izključno korist središnih posameznih posestnikov rapidno povišuje vrednost bližnjih zemljišč, ne da bi ta celokupnost, v prvi vrsti občina, bila deležna tega dobička, ki je

produkt njenega dela. Taka zemljišča, in naj so se stokrat spremenila iz navadnega zelnika v dragocena stavbišča, podvržena so namreč, dokler niso zazidana, slej ko prej le navadni zemljarini po »čistem dohodku«, so torej, ker nezazidano stavbišče ne izkazuje rednega periodičnega čistega dohodka, de facto davka do nekaj smešnih vinarjev prosta. Evo nam velike socialne krivice, evo skoleče rane na telesu moderne socialne organizacije, na katero so položili prst nemški »bodenreformerji«. Renta od navadnega prirastka Zuwacharente), kakor naziva narodno-gospodarska veda ravno popisano povišanje vrednosti zemljišč brez dela lastnika in po zaslugi celokupnosti, ta krivična renta bodi predmet modernemu in pravičnemu obdačenju v prvi vrsti na korist občini, bodi torej nov vir njenih dohodkov.

Naj se mi ne ugovarja, da prihajam z utopistično novotarijo. Lahko bi se sicer skliceval na neovržne teoretične dokaze najelavnejših modernih nacionalnih ekonomov, kakor Brentano, Bücher, Wagner itd. o pravičnosti in blagodejnih posledicah obdačenja rente od naravnega prirastka, toda tega niti treba ni, ker sem v prijetnem položaju, da morem kazati na že uveljavljen faktičen uspeh take davščine v številnih in najuglednejših nemških mestnih občinah.

Pruski državni zakon o komunalnih davščinah iz leta 1893, ki je delo velikega finančnega ministra Mquela, čigar izrek sem postavil na čelo tej skromni razpravi, je namreč prepustil občinam realne davščine in jim dovolil obenem, da smejo vzeti za podlago zemljiškemu in realnemu davku vobče resnično prometno, to je, takozvano splošno vrednost (gemeiner Wert) dotičnega zemljišča oziroma stavbe, mesto kakor pri nas, le faktivno takozvano vrednost uži-

vanja, oziroma čistega dohodka (Nutzungswert). — Te pravice se je poslužilo dosihdob nad sto največjih do najmanjših pruskih mestnih občin, med njimi Vratislava, Kolin ob Renu Düsseldorf, Spandau itd., in povsod se je že v teh kratkih letih pojavil blagodejni moralni in gmojni uspeh novega davčnega sistema, ki zadeva v prvi vrsti nezazidana stavbišča, oziroma brez dela lastnika naraščajočo vrednost istih, katere se je odtegovala do sedaj vsakemu davku. A tudi davčno breme stavb je ta novi sistem pravičnejše razdelil, vzpričilo dejstva, da v prvem delu ter razprave obrazloženi naravni prirastek brez zasluge lastnika prihaja na dobro tudi posameznim že stojiščim stavbam, na drugi strani pa dosežani davek po takozvanem čistem dohodku zadeva veliko intenzivneje hiše s številnimi malimi stanovanji, kakor pa gospodske palače, vile in velike industrijske stavbe. Davčna statistika namreč dokazuje, da plačujejo po doseganju davčnem sistemu davka največji odstotek resnične vrednosti poslopja z malimi delavskimi stanovanji, najmanjši odstotek pa vile in gospodske palače. V pruskih komunah, ki so vpeljale nov davčni sistem na podlagi prave vrednosti, pa se je to krivično razmerje naskrat preobrnilo, tako da so po vsi pravici prizadeta bogatejša poslopja intenzivneje obdačena, nego bivališča revnih slojev prebivalstva.

Roko v roki s tem pravičnim efektom pa se je pojavil še drugi veliko važnejši: Cena nezazidanim stavbiščem namreč pod pritiskom razmerno visokega davka, ki jih je zadel, do sledno pada, mesto da bi še rasla, kakor so se bali nasprotniki novega davčnega sistema. Kspitalistu, ki je dosedaj spekuliral s stavbišči ter lahko mirno čakal podražanja istih, ker ni riskiral drugega, kakor obresti investovane kupnine, to sedaj ne kaže več, ker se izpostavlja nevarnosti,

plačevati leta in leta še posebej vi soko davščino. Vsed tega se skuša kapital iznebiti zemljišč in ponuja ista na prodaj, kar že po železnem nacionalno-ekonomičnem zakonu: »vprašanja in ponudbe« znižuje tržno ceno stavbišč, s tem pa obenem budi veselje do zidanja. Čimveč se pa zida, tem ceneja postajajo stanovanja. Evo novega dokaza za resničnost »bodenreformerske« načela: »Die Wohnungsfrage ist Boderfrage.« Tu imamo torej ključ za rešitev onega predega vprašanja, ki vedno glasneje in neizprosneje trka na vrata moderne države in občine: kako preskrbeti delujočemu prebivalstvu cenin in zdravih stanovanj?...

Tak je do danes uspeh »bodenreformerske« propagande na Nemškem in sedaj se vpraša le: je-li in na kak način bi se dali uporabiti ti nauki in izkušnje tudi na naše razmere? O tem pa prihodnjšč.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Pričetek odločilne bitke?

Poroča se iz Petrograda: Zatrjuje se, da se je na mandžurskem bojišču pričela velika bitka, v katero je zapleten ruski center in desno krilo. Levo krilo rusko še dosedaj ni stopilo v ofenzivo. Podrobnosti o bitki še ni.

Berlinskemu »Lokalanzeigerju« pa se brzojavlja iz Petrograda: Po mestu se širi govorica, da je možna japonska kolona prodrla za hrbet ruske armade.

Vnela se je v bližini železniške proge pred Mukdenom velika bitka.

Rusko desno krilo je baje v resni nevarnosti.

V nasprotju s temi vestmi pa se brzojavlja iz Londona: O veliki bitki, ki se je baje pričela v Mandžuriji, niso došla v Lon-

LISTEK.

Slovenci v šomodski županiji na Ogrskem.

Zgodovinska, narodopisna in književna črtica.
Spisal Anton Trstenjak.

(Dalje.)

V bližini velikega križa se nahaja mrtvašnica. Revna je tudi ona; krita je s slamo ta tesna lesena stavba. Ravno, ko sem se mudil na pokopališču, prišel je kmet in jo je začel podirati. Vprašal sem ga, zakaj to dela, a on mi je rekel, da jo je kupil za 11 kron in da mislijo postaviti novo, lepšo mrtvašnico. Zdel se mi je kmet nenavadnega tipa, kakor da ne bi bil Taranjec, in vprašal sem ga, kako se imenuje. Povedal mi je čisto, pristno mažarsko ime, tako da sem se začudil. Nošo je imel slovensko, le tip je bil mažarski. Mož mi je pripovedoval, da so se njegovi predniki od nekdaj z Ogrskega naselili v Taranju. Na pokopališču sem videl par mažarskih imen, a tudi ti Mažari so prišli v Taranj in se tu poslovenili kakor moj znanec. Tako se je zgodilo z vsakim Mažarom, kateri se je naselil v Taranju. Kakor Slovenci

tako se tudi ti poslovenjeni Mažari smatrajo za Slovence. Žive s Slovenci, imajo Slovenke za žene in sprejeli so slovenske običaje. Vprašal sem svojega znanca, kaj je on, ali Slovenec ali Mažar, a mož mi je prostodušno odgovoril, da je Slovenec kakor njegovi sosede v vasi, ali, pristavil je, pred gospodo mora reči, da je Mažar. In rekel sem mu, ali ne misli, da sem jaz gospod. Nasmehnil se je lahko in rekel: Vem, da ste gospod, ali Vi ste naš človek, govorite, kakor mi govorimo. Podaril sem mu smodko, a mož se je nekako obotavljal, kakor da bi ne zaslužil tako »velikega« daru, a vendar jo je sprejel govoreč: »Zdaj ne bodem kadil, ker je nevarno. Utegnil bi zažgati mrtvašnico, pogorela bi mi slama in les in potem ne bi imel ničesar.«

Zapazil sem med križi navadne deske, na katerih ni bilo nič zapisanega. Vprašal sem, kaj pomenjajo te deske tako nizko na grobovih? »To so grobovi kalvincev! Na pusti žive mažarski kalvinci, raztreseni so daleko okrog, nimajo grobov in mi jim dovoljujemo, da počivajo v vrstah naših očetov.« Ti kalvinci nimajo posebnega oddelka na pokopališču, pokopavajo jih torej tam, kjer je ravno prostor. Niko-

gar to ne moti. Gotovo je to mene liberalnega človeka bolj »motilo« nego navadne taranjske Slovence. Ali danes tudi mene to ne moti, odkar vem, da katoličani, luteranci in kalvinci žive na Ogrskem, osobito tam, kjer sem sam bil, v najlepši slogi in ljubezni.

Tako je dandanes v Taranju. V kakih dvesto letih so se Slovenci v Taranju naučili mažarski govoriti in pisati. Ne pravim, da so se s tem pomazharili. V današnjih razmerah žive še lahko mnogo let, a ne stoletij. Zveze z nami Slovenci nimajo nobene, a tudi z bližnjimi Hrvati kraj Drave niso v duševni dotiki. Naših knjig nimajo, da bi jih čitali. Slovenskega časnika ni še bilo nobenega v Taranju. Moj prijatelj dr. Fran Ivanec jim je poslal svoj »Koledar«. Taranjski Slovenci so ga čitali in rekli, da je to njihov jezik. Zaprt jim je ves slavjanski svet, o nas ne vedo ničesar in ni nikogar, da bi jih predramil, a to tudi ne bi bilo lahko delo. Vemo namreč, kako se godi Hrvatov v Mejurju. Tu je namreč širil dr. Pero Magdič svoj list »Naše Pravice« in drobno knjižico, da bi predramil svoje rojake. A kaj se je zgodilo? Ogrski orožniki so hodili od hiše do hiše in so zaplen-

jali vsako hrvaško knjižico. Kar se je zgodilo v Mejurju, zgodilo bi se tudi v Taranju. Težko je torej reči, kakšna usoda čaka Slovencev v Taranju. Ako sedim po Slovenceh in Hrvatih, kateri so živeli in še živijo v šomodski županiji, potem moram reči, da bodo tudi taranjski Slovenci narodna žrtva, kakor so bili njih sosede, Slovenci v šurdanski okolici.

Gospa Angela.

(Konec.)

Gospa Angela je bolehal nekaj tednov. Svetnik Ivo Grebin se v tem času, kadar ni bil v pisarni, skoro ni maknil od Angeline postelje. Nikdar v svojem življenju še ni bil tako srečen, kakor v teh urah. Angela mu je odkritosrčno vse povedala, kaj je mislila, čutila, trpela in storila v tem dolgem času, ko je iskala svojega — moža.

Ko se je Angela nekoliko opomogla, je svetnik Ivo Grebin vzel daljši dopust in je s svojo ženo žel novič na ženitovanjsko popotovanje. Popeljal je Angelo na solčni jug, v Opatijo.

Šele tu je prav spoznal svojo ženo. Tu je Angela oživila, tu se je šele pokazal njen značaj, tu se je razvila vsa njena lepota. S svojo ljubeznivostjo si je Angela pridobila v kratkem času neomejeno oblast nad možem, kajti ta se je uprav blazno zaljubil v svojo ženo.

Kadar sta se sprehajala po Schillerjevem obrežju tja proti Voloski, tedaj so se vsi ljudje ozirali za njima in marsikdo se je tiho nasmehnil, videvši deklško veselost mlade žene. Vsa Opatija je mislila, da sta bila Ivo in Angela ravno kar poročena in nihče ni hotel verjeti, da je poteklo že tretje leto od njiju poroke.

Nekega dne je prišla iz Ljubljane elegantna karta — oficijalno naznanilo, da sta se poročila Mirko Tkalec in gospodična Marica.

Angela je bila popolnoma presežena. Odkar je bila zapustila Ljubljano, se ni ne enkrat spomnila na Mirka. Ne le iz njenega srca, tudi iz njenega spomina je bil Mirko do cela izginil. Bila je tako srečna in vesela, da ni nikdar utegnila misliti na Mirka.

Svetnik Grebin se je malo čemerno držal, ko ga je poročno naznanilo

don nobena direktna poročila.

Japonska poročila z mandžurskega bojišča.

»Daily Telegraph« se poročila iz Tokija: Glavna ruska armada se nahaja na desnem bregu reke Ša.

Rusi grade neprestano silne utrdbe na obrežju te reke. General Kuropatkin hodi često nadzorovat pozicije pri vasi Kozanski, ki je osrednja točka ruske fronte in pri Hankazju. Govori se, da je obolel na obeh in da že nekaj časa ne vidi na eno oko.

Iz drugega japonskega vira pa se poročila, da Rusi neprestano obstreljujejo posamezne točke japonskih pozicij. V zadnjem času so Rusi postirali več težkih topov pri Čikiatunu, dve miljii zapadno od Fangšana. Patulje obeh armad so v ponedeljek ponoči zadele druga ob drugo in vnel se je ljut boj.

Hunguzi za hrbtom ruske armade.

»Neue Freie Presse« se poročila iz Harbina: 50 vrst jugozapadno od Bodune se je pojavilo 4000 z japonskimi puškami oboroženih Hunguzov, ki so bili preje regularni kitajski vojniki. Temu voju poveljuje Hutungling, ki se je pridružil Japoncem, da bi se maščeval na kristjanskim Kitajcih, ki so mu baje umorili sina. Hunguzi, med katerimi se nahaja tudi 20 Japoncev, imajo dva japonska poljska topa.

Vprašanje o miru.

»Neue Freie Presse« je izvedela na dobro poučenem mestu o izvoru vesti o mirovnih pogajanjih med Rusijo in Japonsko to-le: Podlaga dotičnim vestem je osební namen kralja Elvarda, da bi ohrabil prijatelje miru v Petrogradu k resnemu delovanju.

Kralj pa je to storil kot privatna oseba in ni bila pri tem prav nič udeležena oficialna Angleška, da je torej angleška vlada lahko popolnoma upravičeno izjavila, da ni na nikakoršen način intervenirala pri vojujočih se strankah.

Japonske priprave na morju.

Po poročilih iz Tokija upajo Japonci tekom enega leta dogotoviti novo brodogradnjo torpedov in torpednih rušilcev. Ladje bodo obsegale po 380 ton in vozile po 29 morskih milj na uro. Dosedaj se je že zgradilo deset torpedov.

»Agence Havas« javlja, da je k otoku Formosa priplulo 20 japonskih torpedov, ki spadajo k eskadri admirala Kamimure. To brodogradnjo pluje na jug nasproti admiralu Roždestvenskemu.

Reuterjev urad pa poročila iz Port Louisa, da skušajo japonski agenti kupiti ali v zakup vzeti več otokov v bližini Seychel, ki bi naj

spomnili na »ponesrečenega krojača« Mirka, ali Angela se mu je smejala, ga objemala in ga vlekla za lase vse obenem, toliko časa, da je Iva vsa slaba volja minila in da je lastno-ročno napisal addresso na zavitek, v kateri je položil dvojce vizitnic s pripisom »p. f.«

Potem pa je gospa Angela sedla za mizo in spisala dolgo pismo na dr. Črnka. Opozarjala ga je na zgled Mirka Tkalcia in mu priporočala, naj se čimprej zaljubi in oženi. Popisala mu je svojo lastno zakonsko srečo, doseženo po tolikih mukah in bila je prepričana, da bodo imele njene besede uspeh.

Na odgovor res ni bilo dolgo čakati, ali glasil se je drugače, nego je pričakovala gospa Angela. Dr. Črnko je naznanil v lakoničnih besedah, da je vstopil kot zdravnik pri »Lloyd« in da odpotuje v nekaj dneh v Azijo.

Tisti dan je gospa Angela jokala kakor v najhujših dnevih svojega življenja, tako da je bil Ivo Grebin ves obupan. To je bilo zadnjikrat, da so solze rosile lepe oči gospe Angele.

služili Japonskemu brodogradnjo kot operacijska baza.

Novo japonsko posojilo.

Uradno se razglša iz Tokija, da namerava japonska vlada najeti štetrto posojilo v znesku 100 milijonov jenov v kurzu po 90 odstotkov. To posojilo se bo obrestovalo po 6 odstotkov in se ima vrniti v sedmih letih.

Izpred Port Arturja in Vladivostoka.

Iz Tokija se javlja preko Londona: V portarturškem pristanišču se je posrečilo dvigniti pet malih ladij.

Vladivostoško brodogradnjo je nedavno priplulo iz pristanišča, a se je takoj vrnilo v luko, čim je opazilo japonsko eskadro, ki ima nalogo blokirati Vladivostok.

General Miščenko.

»Rus« poročila z bojišča, da je general Miščenko toliko ozdravel, da se v štirinajstih dneh že vrne k fronti. Čm se vrne k armadi, bo imenovan za kornega poveljnika.

Tretje rusko brodogradnjo.

Kakor se poročila iz Frederikshavna, je tretje rusko brodogradnjo v sredo 22. t. m. zvečer odplovalo od tamkaj. Kakor se zatrjuje, se sedaj ne ustavi preje kakor v Tangeru v Maroku.

O bodočnosti Port Arturja.

»Hamburger Nachrichten« priobčujejo iz japonskega lista »Nippon« tole zanimivo vest: »Port Artur sam na sebi je za Japonsko kot luka popolnoma brez vsake cene, da bi pa ne služil kakim drugi velesili kot pristanišče, bi naj Japonci vhod v luko zgradili, pristan pa uničili.«

Ali ni čudno, da se Japonci že sedaj ne čutijo dovolj močnih, da bi obdržali Port Artur v svojih rokah.

Anglija in mednarodno razsodišče v Parizu.

Iz Londona se poročila: Razsodba mednarodnega razsodišča o hullaški aferi je vzbudila tukaj silno iznenadenje. »Daily Chronicle« pravi: Ruska vlada in ruska mornarica ste si izvojevali prvo zmago v tej vojni. Poraz angleške vlade je popoln.

»Morning Post« naglašja, da je Anglija sedaj vsled razsodbe pariškega sodišča osramočena pred celim svetom.

»Daily Mail« piše, da bo sedaj Anglija sicer plačala račun, a da bo to storila z ogorčenjem in da v bodoče ne bo več v enakih slučajih apelirala na mednarodno razsodišče, marveč si bo z orožjem v roki pokazala sama zadoščenja.

»Daily Telegraph« pravi, da je Anglija v hullaški zadevi podlegla in si je Rusija izvojevala popolno zmago. Tudi drugi listi pišejo slično in so od prvega do zadnjega frapirani vsled razsodbe mednarodne komisije v Parizu.

Jako hladnokrvno pa je sprejela vlada o svojem porazu angleška tiskovna, kar je dokaz, da je takoj sprva vedela, da je stvar zanjo izgubljena.

Državni zbor.

Dunaj, 23. februarja. Posl. vit. Scaramanga je interpeliral zaradi preložitve uprave avstr. »Lloyda« iz Trsta na Dunaj. — Posl. vit. Berka je interpeliral železniškega ministra zaradi ugodnosti železniškega tarifa za bosanski les. — Potem se je nadaljevala debata o rekrutni predlogi. Posl. Pogačnik kot glavni govornik za predlogo je navajal, da je zelo čudno, da se od tedaj, odkar se je opustila armada po poklicu ter stopila na njeno mesto ljudska armada, sovražniki ljudske armade vedno množe. Zavest, da ni slajšega, kakor za domovino umreti, je dandanes večinoma izginila. Nadalje je govoril proti trpinčenju vojakov ter zahteval bolj humanno postopanje z njimi. Navade, da se domači slovanski častniki premeščajo k tujim polkom, mora prenehati. Grajal je, da se z raznimi narodnostmi v armadi neenako postopa. Zahteval je,

da se bolje osira na nemške prilice za sprejem v kadetne šole, pristojal se je, da se častniki ne ozi-
rajo na naredbe o polkovnih jeziki. Svoj govor je končal s protestom proti ustanovitvi madžarske armade na stroške Avstrije. — Posl. Schumacher kot glavni govornik proti predlogi je opozarjal na šornico, naj priredi vse potrebno za ločitev obeh državnih polovic. Govoril je tudi o trpinčenju vojakov ter navedel za to drastičen slučaj. Izrekel je dodatni predlog, da bi se novinci smeli uvrstiti šele tedaj, ako bo tudi Ogrska dovolila svoje rekrute. — Pri glasovanju so bili vsi spreminjalni in dodatni predlogi odklonjeni, rekrutni zakon pa je zbornica z veliko večino sprejela tudi v tretjem branju. — Potem se je začelo razpravljati o obrtni noveli. Govoril je le posl. Wrabetz, nakar se je seja zaključila. Prihodnja seja bo šele v torek.

Iz klubov in odsekov.

Poljski in maloruski klub sta se bavila v današnjih sejah z impertinentno izjavo pruskega ministra Rheinbahrena. Načelnik poljskega kluba grof Dzieduszycki je izjavil, da so bili napadi taki, da se morajo zavrniti. Parlamentarna komisija kluba je že hotela takoj poseči po primerni obrambi, tedaj pa je klub dobil obvestilo, da je minister grof Goluchowski v tej stvari že sam storil potrebne korake. Maloruski klub pa je šel k ministrskemu predsedniku ter ga interpeliral, na kak način hoče grof Goluchowski posredovati. Ministrski predsednik je izjavil, da je posredovanje imelo edino le namen, ugovarjati proti temu, da bi minister zunanje države izrekal kako sodbo o notranjih razmerah druge države, kakor je to storil pruski minister. — Proračunski odsek je v današnji seji razdelil referat. Posl. Robiž je takoj poročal o svojem referatu, namreč o postavki »tobaka«.

Po daljši debati se je postavka sprejela. — V železniškem odseku je utemeljeval minister dr. pl. Wittek prekoračeni proračun za plansko železnico Celovec-Gorica-Trst. Povedal je, da se je skupno prekoračilo za 61 milijonov kron. Največ se je moralo prekoračiti pri pregi skozi Bohinj, namreč za 25 milijonov. Proga Celovec-Jesenice bo stala 17½ milijonov več, kot je bilo proračunjeno, proga Gorica-Trst 16½ mil. več, proga Beljak-Rožek pa 1.900.000 K več. — Sekcijski načelnik Wurmb je naglašal, da je Karavanska železnica po celi svoji napravi nekaj povsem novega v železniški tehniki.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 23. februarja. Načrti, da bi bivši minister Daranyi sestavil prehodno ministertvo, so že pokopani. Kossuthova stranka noče podpirati ministertva, ki se veže na skupno carinstvo in na trgovinske pogodbe do leta 1917. a ki ne sprejme v svoj program nikakih narodnostnih vojaških reform. Nadalje zahtevajo opozicionalei, da se mora dovoliti najprej volilna reforma, potem šele dovolijo navadno število rekrutov. Daranyi je izjavil, da takih pogojev absolutno ne more sprejeti. Splošno se misli, da pri današnjih razmerah prehodno ministertvo sploh ni mogoče. Grof Andrassy pa se še ni utrudil ter je danes nadaljeval konferenco s Kossuthom, Apponyjem, Daranyijem in Banffyem.

Budapešta, 23. februarja. Grof Julij Andrassy se je nocoj odpeljal na Dunaj ter bo imel jutri tretjo avdienco pri cesarju.

Budapešta, 23. februarja. Dasedenti so baje vprašali liberalno stranko, ali bi podpirala novo ministertvo v slučaju, da naleti isto pri opoziciji na odpor. Grof Tisza je v imenu liberalne stranke izjavil, da si hoče stranka ohraniti svobodne roke, da pa ne bo delala novi vladi težko.

Budapešta, 23. februarja. Rumunski poslanci nameravajo ustanoviti svojo posebno politično stranko.

Dosedaj imajo 11 članov, a upajo, da jim pristopi še 9 poslancev, ki so sedaj v liberalni stranki. Za predsednika nove stranke si izvolijo Teodora Mihalja.

Položaj na Balkanu.

Solun, 22. februarja. Zaradi umora srbskega popa Taškota in njegovega sluga v Kumanovem 15. m. m. so bili večeraj v Skoplju trije Bolgari na smrt obsojeni, dočim so dobili metropolitanski tajnik Frajce, šolski ravnatelj Levkov in še dve osebi po 5 let ječe.

Carigrad, 23. februarja. Že zopet niso dobili turški častniki svoje mesečne plače, valed česar so bili v nekaterih garnizijah burni izgredi. Zaradi takih pultov je turška vlada poslala že več višjih častnikov v Azijo, a plače jim le ni dala.

Položaj na Ruskem.

Petrograd, 23. februarja. 3000 dijakov revolucijske stranke je izreklo na posebnem shodu svoje zadovoljstvo nad umorom velikega kneza Sergija. Na shodu so se imenovala tudi imena bodočih žrtv, ako car ne skliče v 14 dneh ustavni zbor. Dijaškega shoda se je udeležilo tudi 15 somišljenikov med profesorji. Med revolucijskimi govori so razvili zborovalci rdečo in črno zastavo ter raztrgali carjevo sliko na kosce.

Varšava, 23. februarja. Izbruhnili so novi nemiri. Delavci v plinarni so delo ustavili. Vojaštvo je moralo zopet stopiti v akcijo. Pesnik Limojevski je bil aretovan ter se pošlje najbrže v inozemstvo. Štrajk železničarjev se širi. Sedaj so šli v štrajk tudi železničarji v Lodzu.

Obč. svet ljubljanski.

V Ljubljani, 23. februarja.

Nadaljevala se je seja z dne 21. t. m. Predsedoval je župan Ivan Hribar. Za overovatelja zapisnika je imenoval občinska svetnika Vidmarja in Mallyja.

Zglaševanja strank.

Poročal je podžupan dr. vitez Bleiweis. Od vsake novo v Ljubljano preseljene se stranke zahteva se, da predloži pri zglašitvi tudi svoje rodbinske listine. To je sicer neobhodno potrebno, a strankam neljubo ter se pritožujejo in zahtevajo zakonitega določila, po katerem se kaj takega od njih zahteva. In ker dosedaj res ni bilo takega zak. določila, predlaga se sledeče: 1) Vsaka oseba, ki se v občini na novo preseli, dolžna je v predpisanim roku na predpisani način zglašiti se pri mestnem magistratu ter svoje navedbe dokazati s predložitvijo zadnjih listin. 2) Vsak rodbinski načelnik oziroma oseba, ki je odgovorna za druge osebe, predložitelj ima obenem listine vseh rodbinskih članov, oziroma dotičnih drugih oseb. 3) Tudi osebe, ki v občini že stanujejo, in najsi bodo tudi domačini, vezane so, če uradni interes to zahteva, in se k temu pozovejo, vsak čas predložiti svoje osebne listine v pogled in prepis podatkov, ki se imajo pojasniti. Sprejeto.

Delovanje gasilnega in reševalnega društva.

Poročal je podžupan dr. vitez Bleiweis. Gasilno društvo je imelo navadne vaje, vadili so se novinci, nadalje je društvo sodelovalo pri 14 požarih. Rešilni oddelki istega društva je imel svoj voz takorekoč vedno na cesti, ter je posredoval v 137 slučajih. Poročilo se je vzelo na znanje.

Vpeljava kanalske pristojbine.

O tozadavnem županovem poročilu iz zadnje seje se je začela podrobna razprava. Občinski svetnik Lenč je izjavil, da ne bo za noben paragraf glasoval, ker je uveren, da se bo v par letih že morala zopet zvišati občinska priklada. (Klic: »Tembolj je potrebno, da se ta pristojbina vpelje!«) Njegovi izjavi se je pridružil tudi občinski svetnik Grošelj. — Občinski svetnik Prosenc je izjavil, da se mu ta način obdačenja zdi vendar preveliko breme za hišne posestnike; vidi se mu pravičnejše, da se vpelje g o s t a š č i n a. — Župan je odgovarjal, da je glavni namen njegovega predloga, da se zadenejo taki faktorji, ki sedaj po zakonu ne morejo biti siljeni, prispevati kaj za gospodarstvo mestne občine. — Podžupan dr. vitez Bleiweis je rekel, da se mu bojazen, da bi hišni posestniki zvalili novi davek na stranke, ne zdi utemeljen, a tudi stranke bi se pravzaprav ne

smele pritožiti, ako bi tudi morale kaj prispevati k novi pristojbini, ker uživajo vendar drugačne ugodnosti, kakor v hišah brez kanalizacijske zveze. Še cer pa tudi sedanje izpraznjevanje greznic in odvažanje mnogo stane, ravnotako niso mnogo na boljšem mestu, ki so vpeljali sistem s sodčki; oboje pa je še nezdružljivo. V sanitarnem interesu in v interesu snaznosti se mora zavzeti za kanalsko pristojbino. Sploh smemo zadovoljni biti, da se je sploh dovolilo, da se smejo kanali v Ljubljano spuščati. — Občinski svetnik Predović je izjavil, da bi se še prej strinjal z županovim, kakor pa s Prosencem predlogom, a glasoval ne bo za nobena.

Občinski svetnik Šubič je vprašal, ali bo imel zakon veljavo za nazaj, to je za kanalizacijo, ki se je dosedaj izvedla. Župan je pritrdil, valed pojasnil. — Občinski svetnik Prosenc je svoj predlog umaknil.

§ 2. predloge se je sprejel s sledečim besedilom: Ta pristojbina znaša 6 stotnik kronske veljave od vsakega štirjakega metra zazidane površine, stanovašišč, delavnic, pralnic, kuhinj in hlevov. Zazidana površina izraženi se tako, da se nje obseg po metrih pomnoži tolikokrat, kolikor ima dotično poslopje stropnih oddelkov (pritličij in nadstropij). Ako imajo glavno poslopje, postransko poslopje, ali deli istih različno število stropnih oddelkov, preračunajo se poslovske posameznih delov posebej in se vsaka posamezna poslovska pomnoži le s številom stropnih oddelkov, ki so na njej.

§ 3. se glasi: Kleti in ispe (podstrešja) ne smatrajo se za stropne oddelke, od katerih bi se imela plačevati kanalska pristojbina, razen če se porablajo ali so v porabo namenjene za bivališča, delavnice ali kuhinje. Sprejet.

Občinski svetnik Velkavrh je vprašal, ali so podvržene pristojbini tudi hiše od starih kanalov, kjer ni treba novih izpeljav. Župan: Ne! Na predlog občinskega svetnika Mallyja se je k § 4, ki se glasi: Kanalsko pristojbino obvezan je plačati vsak posestnik ob takem javnem svetu ležakega poslopja, po katerem teče občinski kanal, brez osira na to, če zveža svoje poslopje s tem kanalom ali ne — sprejel še dodatek: »Izvrzete so tiste hiše, ki imajo po lastnih kanalih, četudi po mestnem svetu, izpeljane greznice naravnost v Ljubljano.«

§§ 5. in 6. sta se brez debate sprejela nespremenjena, in sicer se glasi § 5: Kanalska pristojbina plačuje se v dveh enakih polletnih obrokih, katerih prvi dospava k plačilu dne 1. februarja, drugi pa dne 1. avgusta vsakega leta.

§ 6: Kanalska pristojbina izterjava se na isti način kot državni davki.

Nato je bila predloga tudi v tretjem branju sprejeta z 12 glasovi proti 9 glasom.

Višja deklinška šola.

Poročilo kuratorija mestne višje deklinške šole o ravnateljevem poročilu tega zavoda za šolsko leto 1903/04 se je vzelo na znanje ter se izreklo ravnatelju in vsemu učnemu osebju priznanje za vrlo delovanje. (Poročevalec podžupan dr. vitez Bleiweis.)

Odpis za večjo porabo vode.

Za odpis sta prislila hišni posestnik Jaromir Hanuš in avgustacijsko skladišče. Pri prvem se je šlo za znesek 28 K 44 h, ki se mu je iz tehničnih vzrokov odpisal, dočim se gre pri drugem za znesek nad 1000 kron. — Občinski svetnik Turk je priporočal, naj bi se tudi tej prošnji ugodilo. — Občinska svetnika Lenč in Predović sta govorila proti odpisu ter je Predović izjavil, da bi se reklo erarju kaj odpustiti »z lojem po masti mazati«. — Za Turkov predlog razen predlagatelja samega ni nihče glasoval. (Poročevalec občinski svetnik Grošelj.)

Zavarovanje strojev v mestni elektrarni.

Družba »Providentia« se je ponudila, da zavaruje stroje v elektrarni za letno premijo 1846 kron. Odsek je ponudbo odklonil. — Nato se je vršila tajna seja o zadevi magistratnega policijskega svetnika Podgorška.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. februarja.

— Minister dr. Klein in njegov odgovor na dr. Tavčarjeva izvajanja. Od Dr. Tavčarja pregledu in prečitaju stenograf. zapisnika z dne 14. februarja 1905 se vsakemu razmere poznavajočemu vrine vtis, da se je minister dr. Klein braneč postopanje c. kr. nadsodišča v Gradcu glede delegacije drugega sodišča proti

dr. Tavčarju in tovarišem ravnal po načelu: "Wasch' den Pelz, mach' ihn aber nicht nass." Minister pravi: Die Gründe für die Delegierungen sind nicht die von den Privatanklägern (Ornig et cons.) gegen die Unbefangenheit des Geschworenengerichtes in Laibach erhobenen Bedenken. Tu se je minister motil, kajti zadnji „Štajere“, glasilo Ornigovo, konstatuje, da se bode moral Tavčar zagovarjati radi nekega članka, s katerim je razžalil ptujskega župana Orniga v „Slovenskem Narodu“ pred mariborskimi porotniki. Na drugem mestu iste številke pa piše isti „Štajer“ doslovno sledeče: „Vsakdor re, kako malo ima od nas (sc. Ornigove stranke) kateri upati, da bi pred Kranjskimi porotniki njegova obveljala; zakaj, če naprej mora biti vsakdor prepričan, da bi kranjski porotniki glasovali proti resnici.“ Vzpričo tako koncizne in jasne izjave Ornigovega glasila si upa minister Klein v parlamentu trditi, da so bili v Gradcu pri nadsodišču drugi vzroki kakor pomisleki proti nepristranosti ljubljanske porotniške klopi merodajni za delegacijo. In vse to bi si naj naši poslanci dali natveziti od ministra, katerega zasebni obtožitelj Ornig v svojem glasilu sam na laž postavlja. Doveda se nam, da je ministrov odgovor koncipiran v znamenju veselih predpustnih veselie in maskerad.

Themisticus.

— Mati božja se mu prikazuje. Pod tem naslovom smo 9. t. m. zabeležili vest, da terejalke in druge brunne duše v Studenem pri Postojni vernijejo, da se župniku Dominiku Janežu prikazuje Mati božja. To sklepajo iz tega, da je imenovan župnik v terejalskih krogih sploh na glasu kot svet mož in da zahaja često v cerkev ob pozni nočni uri, ko drugi navadni ljudje že vsi spe. Obenem smo tudi omenili, da ima župnik Janež karte s svojim imenom, na katerih je na drugi strani napisan neki pobožni rek z dostavkom „50 dni odpusta“. In take listke ima navado župnik Janež razpečavati med ljudstvom. Na to našo notico je „Slovenec“ odgovoril ta ponedeljek. Razume se samo ob sebi, da zatrjuje, da je vsa stvar o župniku Janežu izmišljena in da se mi nesramno lažemo. Da bi to svojo trditve dokazal, to „Slovenec“ seveda ne pride na misel; šenklaški gospodje menijo, da je že dovolj dokazano vse, ako zapišejo: „Informirali smo se in smo poizvedeli...“ Tako delajo vselej, kadar so v zadregi, in tudi to pot so se hoteli na ta način izviti. Pa ne bo šlo! Imamo namreč v rokah originalno karto častivrednega župnika Dominika Janeža, ki jo je kupil od njega naš župnik, na kateri se črno na belem obljublja za neki pobožni izrek 50 dni odpusta. Ako so „Slovenčeri“, uredniki radovedni, si lahko ogledajo to karto v našem uredništvu. Kar se tiče župnikove svetosti, nismo trdili, da župnik sam pravi, da se mu prikazuje Mati božja, marveč smo samo naglašali, da razne brunne dušice to verujejo in da jih župnik sam utrjuje v tej prazni veri, ker hodi ponoči v cerkev in ker deli med nevedno ljudstvo karte s svojim imenom, na katerih se obljubuje 50 dni odpusta. In to je gola resnica, ki je notorična povsod na Studencu in v njegovi okolici in katere „Slovenec“ z vsemi svojimi liguorijanskimi zavijanjji ne spravi s sveta! „Mnoga“ pisma pogrčenja, ki jih je baje prejel v tej zadevi škofovo glasilo, se pa naj le priobčijo! Toda bo to zelo težko, ker „Slovenec“ teh pisem sploh ni prejel. Saj se poznamo, le ne preveč farbatil!

— Afera Podgoršek. Mestni policijski svetnik g. Fran Podgoršek se je sam odpovedal svoji službi.

— Umrl je danes v Ljubljani tukajšnji trgovec na Sv. Petra oesti, g. Leopold Jeran. Pekočnik, ki je bil šele malo časa poročen, je bil v Ljubljani zaradi svojega odkritega in prijaznega značaja splošno priljubljen. Bil je tudi član premnogih narodnih društev, ki mu gotovo vsa chranijo prijazen spomin. Naj v miru počiva!

— Poroki. Asistent c. kr. drž. telegrafice v Beljaku gosp. Boleslav Podbregar, se je poročil z gđno. Pavlo Rusovo z Brda. — Gosp. Franjo Ambrožič v Hrušici na Dolenjskem se je poročil z gđno.

Viljelmino Gestrinovo iz Ljubljane. Čestitamo!

— „Društvo jugoslovan-skih književnikov in novinarjev.“ V sredo 22. t. m. so se v Zagrebu sestali, kakor smo že poročali, hrvatski književniki in novinarji, da se posvetujejo o ustanovitvi „Zveze jugoslovan. novinarjev in književnikov.“ Seji je predsedoval Šandor Gijalski. Po daljši debati, katere so se udeležili Gijalski, St. Radič, Krizman in dr. Dežman, se je sklenilo, da se ne osnuje posebno hrvatsko novinarsko društvo, kakor se je sprva nameravalo, marveč, da novinarji vstopijo v „Društvo hrvatskih književnikov“, kjer jim je po pravilih odkazan poseben odsek. Nato se je volil poseben odsek, ki ima nalogo delovati na to, da se čim prej lahko osnuje „Zveza jugoslovan-skih novinarjev.“ V ta odsek so bili izvoljeni: dr. Dežman, dr. Lorković, St. Radič, Wildner, dr. Cihla in Krizman.

— Akademija. Jutri, soboto večer predavata g. dr. Iv. Robida v Ljubljani o higijeni ter gosp. dr. Demšar v Trbovljah o spolnih boleznih. — Po predavanju g. dr. Robide je redna odborova seja v hotelu „Ilirija“.

— Člani pevskega zbora „Glasbene Matice“ se vlijudno naprošajo, da pridejo na kratko, a važno posvetovanje, ki bo po pevski skušnji ženskega zbora v soboto, dne 25. t. m., ob polu 7. uri zvečer v pevski dvorani. — Ssupne skušnje se pričnejo v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v „Glasbeni Matici“.

— Priznanje. Vseji „Kranjskega društva za varstvo živali“ dne 22. svečana t. l. se je razpisana nagrada 50 K za najboljši spis o varstvu živali priznala g. Janku Likarju, mestnemu učitelju v Ljubljani, za poslani spis: Ljubite živali. — „Zveza nemških društev za varstvo živali“ (s sedežem v Kolinu) razpisuje za najboljši spis o varstvu živali 150 mark. Zgodnji rok do 23. marca. Natančneje se po izve pri imenovanju zvezi. Zahteva se 24—26 tiskovnih strani v podobni kolektarji; tiskovna stran 40 vrstic s 50 črkami. Društveno vodstvo.

— Razpis daril. Kranjsko društvo za varstvo živali razpisuje: tri darila za mestne stražnike v znesku po 20 K, 15 K in 10 K; tri darila za lovske paznike v istem znesku in tri darila za hlapce ali druge posle. Za darila smejo tisti tekmovalci, kateri so si v letu 1904 zaslug za varstvo živali (ptic) pridobili. Zgodnji rok do 15. marca.

Društveno vodstvo.

— Odbor „Slov. planinskega društva“ prosi, da se mu pošljejo slike za letošnje razstavo amater-fotografov vsaj do konca mesca marca t. l.

— Kranjska podružnica avstr. pomožnega društva za bolne na pljučih. Deputacija podružnice, obstoječa iz g. z. predsednik dvorni svetnik F. Schaschl, II. podpredsednik, stolni župnik J. Erker in tajnik dr. Demeter vitez Bleiweis, poklonila se je včeraj pri gospodu knezoškofu, dalje pri ljubljanskem županu g. Ivanu Hribarju in pri predsedniku Kranjske hranilnice g. Josipu Luckmannu. Na zadnjih dveh mestih oddala je tudi prošnjo za subvencijo.

— Prvo hrvatsko društvo „Kolo“ v Ljubljani priredi 26. t. m. svoj predpustni ples v mali čitalnični dvorani „Narodnega doma“. To je prvi ples, katerega priredi to mlado društvo. Kakor vse prireditve „Kola“, tako bo tudi ta ples nepriljubljena zabava in se bo nudilo plesalcem ugodno uživanje v naročju boginje Terpsihore ob zvokih vojaške godbe. Med občinstvom vlada za ta ples veliko zanimanje ter se društveni odbor upravičeno nadeja, da se bo isto v obilem številu udeležilo tega plesa. Maske imajo pristop le proti vabilu.

— Kranjsko - primorsko gozdarsko društvo v Ljubljani razglašajo: Vsed sklepa XIX. javnega shoda dne 7. julija 1896 razpisuje se 20 premij po 20 ali po 40 kron za uspešno pogozdovanje golih kmetovskega posestva pod sledečimi pogoji: 1) Pogozdovanje mora biti leta 1903 ali 1904 izvršeno ter mora pogozditev obsežati najmanj 056 ha = 1 oral. 2) Vrsto lesa in sadik izbere si lahko posestnik po svoji volji, samo morajo biti sadiki za krajevne razmere ugodne; nikakor pa ne sme daljavo med sadikami več kot 150 m obsežati. Posestniki, kateri hočejo za premije prositi, morajo svoje prošnje najdalje do konca junija t. l. pri kranjsko - primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani vložiti ter v istih navesti politični okraj, davčno občino, številke parcel in približne ploskovne mere pogozdenega zemljišča. Pogozdovanje prosilcev pregledovalo in presodilo se bo v jeseni 1906. leta, morda nastali pomanjkljaji pri pogozditvi se lahko

spomladi rešenega leta popravljajo. Premije priznava in prisojajo predsedništvo omenjenega društva ter bo isto dovoljevalo premije ali pa v gotovih slučajih tudi samo priznala in pohvalna pisma razdeljevalo.

— Iz Šiške. Maskarada tamburaškega in pevskega kluba „Šiška“, ki se je vršila dne 19. svečana v Koslerjevi pivarni, je uspela kar najslajnejše. Na vsakogar, prišedšega v dvorano, je napravila krasna podzemska jama čaroben vtis. Stene in strop so bile vse v skalah, od zadaj pa se je lesketal iz skal postavljeni blesteči oder. Že do 9. ure se je nabralo precej in odličnega občinstva. Razvila se je kmalu prosta in nepriljubljena zabava. Udeležilo se je tudi lepo število mask, ki so dale maskaradi šele pravi pomen. Nagrado 500 vin. najlepši maski dobila je krasna črnogorka. Za ples, ki je trajal rano v jutro, so svirali tamburaši in glasovir. Pripoznati se mora, da je stalo vrle tamburaše mnogo dela in truda, da se je mogla maskarada tako lepo izvršiti. Zatorej pa vsa čast jim, ker se niso ustrašili ne truda ne stroškov, ter s tem vrgli zopet bruno v oči svojim neprijateljem. S svojo I. veliko maskarado „V jami“ si je tamburaški klub „Šiška“ postavil nepozaben spomenik med šišenskimi občani. Mi pa jim kličemo: „Le tako naprej!“

— V Brezovci pri Ljubljani se je ustanovila nova mlekar-ska zadruga, kjer bodo v nedeljo dne 26. t. m. ob 3. uri pop. g. Legvart predaval o mlekarstvu.

— Podružnici sv. Cirila in Metoda v Litiji pristopila je kot ustanovnica in plačala 20 K blagorodna gospa Ana Kozlevčar, železniki postaje načelnika soproga v Litiji. Čast ji! Naj bi našla obilo posnemalk in tudi posnemalcev ne le v Litiji, ampak povsod kjer biva slovenski rod!

— Človek zgorel. Pri požaru v Veliki Reberci pri Zagradcu minolo nedeljo je zgorel tudi človek, in sicer 74 letni Bernard Zadar.

— Akademija. Preteklo nedeljo je predaval v telovadnici mestne realke v Idriji ob občini udeležbi občinstva g. prof. Reiser o svetlobi. Zanimivo predavanje je očiviljal z eksperimenti. Prihodnjo nedeljo predava g. ravnatelj dr. Beuk o rastlinstvu.

— Politično društvo „Jednakopravnost“ v Idriji je priredilo minolo nedeljo v prostorih delavskega bralnega društva shod po § 2, kojega se je udeležilo nad 100 delavcev. Shodu je predsedoval predsednik „Jednakopravnosti“, Ivan Bonča, kot zapisnikar je bil društveni tajnik, J. Novak, namestnik pa J. Tratnik. Po pozdravu udeležnikov in otvoritvi shoda je predsednik dal besedo tajniku Novaku, ki je ob kratkem pojasnil namen društva „Jednakopravnosti“, navedel, zakaj društvo v ravno preteklih letih ni razvijalo tiste delavnosti, ki bi jo bilo z ozirom na korist članov moralo izvrševati, in izrekel nado, da bo društvo sedaj, ko je samo v delavskih rokah, zavzelo krepkejšo delovanje v prosep idrijskega delavskega stanu. Zategadelj se društvo hoče udeležiti tudi volitve v bratovsko skladnico, v koji namen se je ravno sklical shod. Poroča, da se je pomozeni društveni odbor posvetoval o določitvi volilnih mož, in po najboljšem sporazumu sklenil dalašnjemu shodu priporočiti v volitev kandidate, katerih imena prečita. Predsednik je po prečitani volilnih mož poizvil navzočim, naj se izrazijo napram predlaganim kandidatom. Ker ni nihče proti ugovarjal, je dal na glasovanje listo volilnih mož, ki se je skoraj soglasno odobrila, le par glasov je bilo nasprotnih. Nato pa se je razvila precej ostra debata o tem, zakaj se ni sklicalo javnega shoda in prešlo prav po nepotrebnem na politična vprašanja tako, da je shod trajal nad dve uri. Pričakuje se, da vsi samostojno misleči delavci volijo v ne deljo volilne može za volitev odbor-nikov bratovske skladnice, ki so se na tem shodu odobrili. Z obilno udeležbo pri volitvi naj pokažejo, da idrijsko delavstvo ne trpi absolutizma in da se ne da zlorabljati za osebnostne stremiljenja posameznika. V boj pa je treba iti odločno in ne ustrašno!

— Podružnica „Slov. planinskega društva“ za kranjskogorski okraj na Jesenicah priredi svoj občni zbor v nedeljo, dne 26. t. m. v gostilni gosp. Višnarja ob 3. uri popoldne. Člani društva se prosijo, da se obdnega zbora kar najobilnejše udeležijo.

— Poštni opravilec na Zidanem mostu je postal poštni oficial Josip Perkonig.

— Čudna zabava. Pred mariborskimi porotniki je sedel včeraj kmečki sin Ferdinand Simončič iz Vintarovec v ptujskem okraju, obtožen, da je nekega Fr. Lešnika z ruto okoli vratu tako davil, da bi se skoraj zadušil. Drugega fanta, Fr. Rajšpa,

je udaril večkrat s pestjo v obraz, da ga prisili, da skoči v potok Rogoz-nico ter pobere z ustni kamen z dna vode. Nadalje je oba fanta prisilil, da sta pokleknila ter glasno molila razne molitve, kakor očenaš, vero, deset bož. zapovedi itd. Končno pa je oba s krivo igro na karte obral za ves denar. Obsojen je bil v 6 mesečno ječo.

— V Dobri vasi na Koroškem se bodo 2. marca vršile ob-činske volitve. Dobla vas bi bila lahko znamenita slovenska postojanka na Koroškem, ko bi prišel obč. zastop v slovenske roke. Razmere so se obrnile nekoliko na bolje in se bode naposled morda vendarle dalo kaj napraviti.

— Zaprti so v Trstu nekega Martina Skrebute, ki je doma iz Zg. Kose pri Postojni. Skrebut je na sumu, da je izvršil več tatvin po raznih cerkvah in pri zasebnikih.

— Od stopnje do stopnje. V zadnjih dneh se mnogo pisari o nekdanjem litijem okr. glavarju dr. Juliju Fränzlu vitezu Vestenecku Usoda tega moža je res čudovita. Svoj čas je igral na Kranjskem veliko vlogo in napravil lepo premoženje. Vesteneck je z raznimi sleparstvi dosegel, da so leta 1877. dobili nemškutarji večino v kranjskem dež zboru. Tasse ga je po velkem škandalu, ki se je zgodil v Litiji, premestil v Deutsch-Landsberg na Stajersko. Vesteneck je tam uganjal take reči, da je moral izstopiti iz drž. službe. Njegov tast, minister Conrad, mu je preskrbel lepo privatno službo v Gradcu, ali tudi tu ni mogel Vesteneck ostati — pošten in je pobegnil v Ameriko. Tam je opravljal različne posle. Bil je natakar, pisar v nekem hotelu, krošnjar in igralec klavirja v neki hiši neramnosti. Potem se je spomnil, da zna slovenski in je lovil slovenske izseljence, ki so prišli v Ameriko. Postal je policaj, a morali so ga spoditi zaradi nepoštenosti. Tudi naš slovenski rojak Fr. Sakser se je Vestenecka enkrat usmilil in mu dal zaslužka, toda bil je primoran moža kmalu odloviti. Zda se poroča, da so Vestenecka zaprti, ker je zadnjemu svojemu gospodarju ukradel večjo vsoto denarja.

— Naglo je prišla v roko pravice. Kakor smo včeraj poročali, je bilo Ivanu Potrebinu poverjenih 100 K in hranilnična knjižica. Nadstražnik Podrebršek je sinoči zalotil osumljenko v neki gostilni v Kolo-dvorski h ulicah, v osebni 36 letne branjke Marije Koprivnikove, redom iz Trebeljvega v litijem okraju. Navedena je takoj po prihodu v Ljubljano dobro jedla in pila in ko ji je zmanjkalo poverjenih 100 K, je napravila še v dveh gostilnah na hranilnične knjižice precej dolga. Koprivnikova je baje tudi po raznih tukajšnjih trgovinah precej dolžna. Misliti si je lahko, kako bode čudno gledala, ko se ji bo mesto najemščka pokazal v sobo mož s sabljo, mesto vina bode dobra voda, pečenka se ji bode spre-menila v ričet, sprehajala se bode pa mesto po ljubljanskih ulicah po obzidanem dvorišču ces. kr. deželnega sodišča. — V hranilnici naloženega denarja si najbrže ni upala dvigniti.

— Ukrajna je bila pred par dnevi v bivši cukrarni iz hodnika vojaška puška št. 2016.

— Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 8 Slovencev in 9 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 16 Hrvatov. — Na Jesenice je šlo 47, v Hrb. 25, v Sol-nograd pa 30 Hrvatov. — V Hrušici se je odpeljalo 25 Macedoncev, nazaj pa je prišlo 20 Hrvatov in 15 Ogrov. — Iz hrvatskih šum je prišlo 20 Slovencev in 15 Macedoncev.

— Izgubljene in najdene reči. Krošnjar Ivan Bilič je izgubil zavitek, v katerem so bili noži, pipe in druge take reči, ki jih prodajajo dalmatinski krošnjari. Skupna vrednost znaša okoli 60 K. Najditelj naj bi bil takoj pošten in oddal izgubljene reči ubogega siromaka, ki je ves obupan, takoj na magistratu. — Najdena je srebrna broša, vredna 5 K.

— Hrvatske novice. — Umrl je v Zagrebu tiskar Jos. Witassek. — Pravda zoper dr. Potočnjaka zaradi žaljenja grofa Klueta-Hedervarja bo prihodnji mesec. Kakor znano, je bil dr. Potočnjak svoječasnno zaradi take obdolžitve oproščen, a njegovi sovražniki so dosegli, da se je oprostilna razsodba razveljavila.

* Najnovejše novice. — Belgrajska visoka šola — vseučilišče. Skupščina je sprejela zakonski načrt glede povišanja belgrajske visoke šole v vseučilišče s 110 glasovi proti 7 glasom.

— Nemški cesar — doktor. Vseučilišče v Pennsylvaniji je podelilo cesarju Viljemu in predsedniku Rooseveltu doktorsko čast.

— Papež zapusti spomladi svoje „ujetništvo“ ter se pelje v zaprtjem

vozu v gradič Gandolfo, kjer preživi nekaj časa.

— Simplonski predor se prebije najbrže danes. Inženirji so odredili vse mogoče, da se pri tem prepreči katastrofa.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. februarja. V proračunskem odseku se je razprava o pristanskih delih v Trstu odložila za toliko časa, da predloži vlada ves tozadevni materijal.

Dunaj 24. februarja. Danes je bil grof Andrassy zopet pri cesarju. Jutri bo že mesec dni, kar traja ministrska kriza na Ogrskem, a vedno je še popolnoma negotovo, kako se konča.

Dunaj 24. februarja. V političnih krogih se mnogo razpravlja o protestu, ki ga je poslal v Berlin minister zunanjih del, grof Goluchowski — kakor je baron Gautsch povedal deputaciji poljskega kluba — kateri protest je naperjen proti pruskemu ministru Rheinbarnu, ki je Poljakom očital, da v Galiciji zatirajo Maloruse. Goluchowski je v protestu zastopal stališče, da se pruski ministri nimajo vtikati v avstrijske notranje zadeve. Protestu se pripisuje simptomatičen pomen. Ne zaradi povoda ali vsebine, nego le kot dokaz, da je razmerje med Dunajem in med Berlinom napeto. Pripoveduje se, da je povzročilo to napetost: 1. postopanje in spletkarjenje Nemčije v Blem gradu proti avstrijski industriji in avstrijskim denarnim zavodom; 2. postopanje Nemčije pri obnovitvi trgovinske pogodbe z Avstrijo. Dunajska vlada je baje že v Berlinu namignila, da Avstrija ni odkazana na zvezo z Nemčijo, in zatrjuje se, da se trudi kralj Edvard ustanoviti novo trozvezo, v kateri bi bile Angleška, Avstrija in Rusija. Te verzije je z rezervo vzeti na znanje.

Budimpešta 24. februarja. „Neues Pester Journal“ javlja, da je koalirana opozicija naznanila klubu hrvatskih poslancev, da se vzame hrvatski minister samo tedaj izmed klubovih članov, če se klub pridruži koalicii.

Berlin 24. februarja. „Köln. Ztg.“ javlja iz Petrograda, da zapuščajo visokošolci mesto, ker je vlada odredila, zatreti dijaško gibanje za vsako ceno.

Pariz 24. februarja. Gorkij je bil proti kavciji 10000 rubljev izpuščen, a ne sme zapustiti Petrograda. Kavcijo je založilo literarno društvo. Gorkij je v ječi spisal komedijo v petih dejanjih.

Pariz 24. februarja. „Matinov“ dopisnik, ki je obiskal Tolstega, poroča svojemu listu, da je Tolstoj rekel: Jaz nisem ne na strani avtokracije, ne na strani revolucije, jaz sem kristijanski anarhist. Revolucija je sploh nemogoča, ker ljudstvo čisto nič ne misli, mogoča je sama revolucija na dvoru samem.

Rusko-japonska vojna.

London 24. februarja. „Daily Telegraph“ poroča, da so japonski vojaki prišli do izliva reke Tumen, iz česar izhaja, da pripravljajo Japanci naskok na Vladivostok.

London 24. februarja. Japonski parlament je dovolil 30 milijonov novov za izpolnitev japonske mornarice.

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 306.2. Srednji srčni tlak 736.0 mm

Febru	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23.	9. av.	735.0	0.3	brezvetr.	sneg
24.	7. zj.	737.7	0.0	sl. jvzhod.	megla
	2 pop.	738.2	4.7	brezvetr.	del. jasno

Srednja včerašnja temperatura: 1.1° normale: 0.6°. — Padavina 14.8 mm.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 23. februarja 1905.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4% majevna renta	100-25	100-45
4% srebrna renta	100-20	100-40
4% avstr. krona renta	100-20	100-40
4% zlata	120-—	120-20
4% ogrska krona	98-20	98-40
4% zlata	119-05	119-25
4% posojilo dežele Kranjske	99-50	101-—
4% posojilo mesta Split	100-—	101-—
4% Zadar	100-—	100-—
4% bos.-herc. žel. pos. 1902	101-30	102-25
4% češka dež. banka k. o.	100-15	100-65
4%	100-15	100-35
4%	101-40	102-20
4%	107-70	108-70
4%	100-10	101-—
4%	100-50	101-20
4%	100-25	101-25
4%	100-—	101-—
4%	100-75	101-75
4%	99-—	—
4%	99-50	100-—
4%	318-—	320-—
4%	100-80	101-80

Srečke.	187-—	189-—
Srečke od 1. 1860 ^{1/2}	277-—	282-—
„ 1864	171-—	173-—
„ tizake	308-—	316-50
„ zem. kred. I. emisije	302-—	312-—
„ II.	275-—	279-70
„ ogr. hip. banke	99-—	103-—
„ srbske a. frs. 100-—	138-—	139-—
„ turške	23-10	25-10
Basilika	476-—	487-—
Kreditne	79-—	83-—
Inomoške	88-—	92-—
Krakovske	67-—	71-—
Ljubljanske	55-20	57-20
Avst. rud. križa	33-85	35-85
Ogr.	65-—	69-—
Rudolfove	76-—	81-—
Saleburške	537-—	546-—
Dunajske kom.	—	—

Dejalice.	92-50	93-50
Južne železnice	651-50	652-50
Državne železnice	1637-—	1647-—
Avstr.-ogr. banke	678-—	679-—
Avstr. kreditne banke	785-25	786-25
Ogrske	250-—	250-75
Živnostenske	663-—	669-—
Premogokop v Mostu (Brüx)	518-—	519-—
Alpine montan	2490-—	2494-—
Praške žel. ind. dr.	527-50	528-50
Rima-Murányi	307-—	311-—
Trboviške prem. družbe	578-—	576-—
Avstr. orožne tov. družbe	170-—	174-—
Češke sladkorne družbe	—	—

Valute.	11-34	11-38
C. kr. cekin	19-07	19-10
20 franki	23-48	23-54
20 marke	23-91	23-99
Sovereigns	117-20	117-40
Marko	95-30	95-45
Laški bankovci	253-—	254-—
Rubli	4-84	5-—
Dolarji	—	—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 24. februarja 1905.

Termin.	za 100 kg. K	19-86
Pšenica za april	100	19-64
Pšenica „ maj	100	17-40
Pšenica „ oktober	100	15-48
Rž	100	14-96
Koruzna	100	14-12
Oves	100	—

Ekstiv.

Vzdržno.

VABILO

na

domačo veselico

ki bode

jutri, v soboto, 25. svečana
v gostilni na Bregu št. 20
(Gojzova hiša).

K obilni udeležbi vabi

Terezija Medič

gostilničarka.

Stoj! Stoj!
Kam pa greš v soboto zvečer?

Na domačo

plesno veselico

k „Črnemu medvedu“
na Rimski cesti št. 17.

Za pristna vina in okusna jedila je
najbolje preskrbljeno.

K obilni udeležbi vabi najvljudnejše

Marija Cimerman

gostilničarka.

595

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo 5 K.

Vsled ugodnega ogromnega nakupa se
odda za to nizko ceno: par moških in par
ženskih čevljev, črnih ali rjavih na trakove
z močno zbitimi podplati, najnovejše oblike,
dalje par moških in par ženskih modnih
čevljev, elegantnih in lahkih.

Vsi 4 pari samo 5 K.

Za naročitev zadostuje pogost.
693 Razpošiljanje po povzetju.

Izvoz čevljev KOHANE, Krakov št. 31.
Neugajajoče rad zamenjam.

V hiši na Marije Terezije cesti št. 8
se odda v I. nadst. čedno mebl.

mesečna soba.

Soba leži ob cesti in ima sepa-
ratnim vhod. — Odda se tudi za dva
gospoda. 557 3
Soba se dodi s I. marcom.

12. januarja 1905.

Gospodu

lekarnarju PICCOLI

v Ljubljani.

Prosim, pošljite mi 12 škatlic svojih
prelzvrstnih salmijakovih pastil.

S spoštovanjem

339-10

Julija Milischka

Dunaj, XIV./4, Goldschlagstr. 1.

Jutri, v soboto, dne

25. februarja 1905

bo v restavraciji

pri „Črnem orlu“
v Gosposkih ulicah 3

domača

plesna veselica

vso noč.

Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.

K tej veselici vljudo vabi z velespo-
štovanjem

J. Šefer.

190-6

Kovaškega pomočnika

20-25 let starega, ki je izurjen v pod-
kovanju konj in v okovanju vozov,
sprejme takoj Franc Fon, kovač v
Bovcu. 561-3

Sprejme se takoj v službo

spretna in inteligentna

gospica

ki ima veselje do trgovine s papirjem
v Ljubljani. Ista mora imeti zmožnost
trgovino pozneje tudi kolikor toliko sa-
mostojno voditi.

Pismene ponudbe naj se določijo
pod šifro: „Stalnost“ na upravnishvo
„Slov. Naroda“.

589-2

liše se dobro izurjena prodajalka

za manufakturno prodajalno.

Ponudbe naj se pošiljajo na naslov
Anton Ogrin, Novo mesto.

Zanimive znamenitosti!

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg

Fotoplastična razstava I. vrste.

Optična potovanja po vsem svetu
v polni resničnosti.

V soboto, dne 25. februarja 1905:
zadnji dan razstave!

Zanimivo in udobno potovanje po

svetovni razstavi

v Parizu 1900.

Od nedelje, 26. februarja do sobote,
4. marca 1905:

Prekrasna Švica.

Teh prekrasnih prirodnih lepote, ki so po-
snete nalašč za mednarodno panoramo, bi
ne smel zamuditi nihče. Kdor bi rad sebi
in svojim otrokom nudil lep užitek, naj
običe ta umetni zavod, ki služi zgolj
izobrazbi.

Ne ponavlja se nič.

Serijska 40 vin. Otroci 20 vin.
6 serij 2 K. 10 serij 3 K.

Za šole in društva znižana vstopnina.

Vsak dan — tudi ob nedeljah in
praznikih — odprto od 9. do 12.
ure dopoldne in od 2. do 9. ure
popoldne.

Z odličnim spoštovanjem 600
ravnateljstvo.

Št. 1135.

Razglas.

589-1

Ker so bili pri ponudbeni obravnavi, izvršeni dne 21. januarja t. l. v zadevi

razširjalne zgradbe domobranske vojašnice

od deželnega zbora odobreni stroški pri večini razpisanih del prekoračeni, raz-
pisnje deželni odbor na podstavi § 5. splošnih stavbinskih pogojev novo ponud-
beno razpravo za:

- 1.) težakša in zidarska dela v znesku . . . 370.490 K
- 2.) kamnoseška dela v znesku . . . 14.910 „
- 3.) tesarska dela v znesku . . . 60.520 „
- in 4.) krovski dela v znesku . . . 17.115 „

s pristavkom, da je tozadevne ponudbe predložiti deželnemu odboru do

dne 6. marca t. l. do 12. ure opoldne

Pri kamnoseških delih so dopuščene tudi ponudbe za umetni kamen in pri
krovskih delih ponudbe za Eternit škrlj kakor tudi za zarezno opeko; deželni
odbor si pa v obeh slučajih pridrži pravico proste določitve materiala.

Vsa podrobna, na ponudbo, oddajo in izvršitev del nanaša oča se določila,
opise in izkaze o posameznih delih ter načrte si morejo interesentje ogledati
med navadnimi uradnimi urami v deželnem stavbinskem uradu, deželni dvorec
II. nadstropje, odnosno si jih nabaviti proti povračilu tiskovnih stroškov.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 22. februarja 1905.

Ernest Hammerschmidta naslednik

MADILE, WUTSCHER & Ko.

trgovina železnin in kovin

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.

Velika zaloga

poljedelskih strojev in orodja.

Nizke cene!

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica. Zlasti
je ugodno zavarovanje na doživetje
in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondi: 29,217.694-46 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 78,324.623-17 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovansko narodno upravo.

Vsa pojanila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši

v Gosposkih ulicah števil. 12.

Kranjsko društvo za varstvo lova v Ljubljani

vabi vse one gozdne in lovske varnostne organe, ki so imeli v letu 1904. po-
sebne zasluge za varstvo lova in za povzdigo lovskih odnošajev, da naj prošnje
za odliko in nagrade, ki jih priznava društvo po § 1, točka d in f vpošljejo

do dne 1. aprila t. l.

odboru Kranjskega društva za varstvo lova v Ljubljani.

Vsaka prošnja naj obsega kratak in jasen popis proslilčevega prizadevanja,
ki naj ga potrdi njegov gospodar.

V Ljubljani, 24. februarja 1905.

589-1

Odbor Kranjskega društva za varstvo lova.